

КАБ ЖЫЦЦЁ НЕ СТАЛА ПАЛАСОЙ ПЕРАШКОД...

Да ідэалу далёка, але дзяржава стараецца

— Фарміраванне безбар'ернага асяроддзя ў нашай краіне пачалося ў 2007 годзе, — адзначае **начальнік упраўлення дзяржаўнай сацыяльнай падтрымкі насельніцтва Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Беларусі Анатоль РАЖАНЕЦ**. — Цяпер сфарміраваны цэлы комплекс тэхнічных нарматыўных прававых актаў (тэхнічныя кодэксы, дзяржаўныя стандарты, тэхрэгламенты, тэхнічныя ўмовы), які дазваляе пры праектаванні будынкаў выконваць базавыя нормы па стварэнні безбар'ернага асяроддзя. Гэтыя патрабаванні абавязковыя для ўсіх арганізацый, якія ажыццяўляюць распрацоўку праектна-каштарыснай дакументацыі.

У нашай краіне на сённяшні дзень налічваецца 556 109 чалавек з інваліднасцю (па стане на 01.02.2017), у тым ліку 29 931 дзіця-інвалід. Гэта амаль 6% насельніцтва.

У Дзяржаўнай праграме аб сацыяльнай абароне і садзейнічанні занятасці насельніцтва на 2016–2020 гады маюцца падпраграмы «Папярэджанне інваліднасці і рэабілітацыя інвалідаў», «Безбар'ернае асяроддзе жыццядзейнасці інвалідаў і фізічна слабых асоб» і «Сацыяльная рэабіліта-

(Працяг на 5-й стар. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

цыя інвалідаў і пажылых грамадзян». Усе яны накіраваны на стварэнне ўмоў, якія забяспечваюць магчымасць бесперашкоднага перамяшчэння (пешшу, на транспарце, на калясцы і г. д.), доступу (у жылля дамы, аб'екты адпачынку, медаслугаў і інш.) і атрымання поўнага комплексу паслуг.

— І калі раней галоўным было стварэнне безбар'ернага асяроддзя, то зараз мы гаворым пра любую даступнасць — інфармацыйную, адукацыйную і іншую, — сцвярджае **член Пастаяннай камісіі па працы і сацыяльных пытаннях Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага Сходу Рэспублікі Беларусь Таццяна СТАРЫНСКАЯ**. — Хачу сказаць, што мы даволі хутка рухаемся ў гэтым кірунку. Сёння забеспячэннем даступнасці займаецца шэраг міністэрстваў: і Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва, і Міністэрства ЖКГ, і Мінінфармацыі, Мінкультуры, Міндукацыі... І новы будынак не прымаецца, калі там не забяспечана безбар'ернае асяроддзе. Іншая справа, што ў нас праблема №1 — жыллё, якое было пабудавана раней, у першую чаргу хрушчоўкі. Там забяспечыць доступ вельмі складана. Складана прыбудаваць пандус, таму што тратуар невялікі, а вугал, які па норме не павінен перавышаць 15 градусаў — сыходзіць на праезную частку. Таму ў краіне практыкуецца перасяленне інвалідаў (вядома, па іх жаданні) на першыя паверхі. Але за ўвесь час маёй працы ў сацыяльнай служ-

бе Першамайскага раёна Віцебска (а гэта 10 гадоў) ні адзін чалавек з інваліднасцю не пагадзіўся перасяліцца на першы паверх. І я не чула пра такія выпадкі ў іншых раёнах.

« У нас праблема №1 — жыллё, якое было пабудавана раней, у першую чаргу хрушчоўкі. Там забяспечыць доступ вельмі складана.

Як выходзяць з сітуацыі? Ёсць дамы, дзе робяць адкідныя пандусы на працягу 3–4 паверхаў, але яны небяспечныя і замяняюць іншым людзям. У Віцебску, напрыклад, фарміраваліся атрады маладых людзей, будучых спартсменаў, якія дапамагалі перамяшчацца людзям у інваліднай калясцы. Але гэта не выйсце з сітуацыі, вядома...

Другі момант, на які звяртае ўвагу Таццяна Старынская, — псіхалагічны. На сённяшні дзень грамадства псіхалагічна прыняло людзей з інваліднасцю, і гэта вялікі крок наперад. Але не ўсе гэтыя людзі самі прымаюць сябе. «Спецыялісты сацыяльных службаў адзначаюць, што інваліды-калясачнікі — самая складаная катэгорыя, — кажа Таццяна Старынская. — 3 імі цяжка працаваць, іх цяжка выцягнуць кудысьці. У іх шмат прэтэнзій, шмат хто з іх лічаць сябе ахвярамі... Таму нам трэба псіхалагічна працаваць з імі і з іх сваякамі, блізімі асяроддзем. Абавязкова трэба

больш увагі ўдзяляць асяроддзю. Калі сярод блізкіх ёсць інвалід — сям'і трэба дапамагчы адаптавацца да гэтага».

— І не трэба забываць аб прынцыпе «калі хочаш, то можаш», — упэўнена дэпутат. — Мы ў Віцебску спрабавалі выцягнуць хлопцаў — інвалідаў-калясачнікаў са сваіх кватэр: выбудавалі маршруты, як можна перасоўвацца ад аднаго значнага аб'екта да другога. Прасачылі, наколькі рэальна іх выкарыстоўваць. Нам дапамагаў у гэтым інвалід-калясачнік, які працуе ў адным

сродкі на прыстасаванне будынкаў, адкрыццё новых працоўных месцаў для інвалідаў, іх адаптацыю да працоўнай дзейнасці. Але, вядома, да ідэалу нам яшчэ далёка. Праблема даступнага асяроддзя вельмі маштабная, паколькі інфраструктура любога горада, населенага пункта ўключае ў сябе каласальную колькасць аб'ектаў самага рознага прызначэння, архітэктурна-планіровачных і канструкцыйных асаблівасцяў, розных формаў уласнасці і ведамаснай прыналежнасці...

апошніх гадоў і адкідаюць нас на 20 гадоў назад, — сцвярджае наш суразмоўца. — У прыватнасці, яны прапанавалі вызначыць месцы, дзе бываюць асобы з інваліднасцю. Гэта значыць, на іх думку, ёсць месцы, дзе такія людзі могуць быць, і ёсць — дзе іх быць ніяк не можа. Але хто і як гэта будзе вызначаць? Любы забудоўшчык потым можа сказаць: тут не прадугледжваюцца такія людзі. Мы настойваем на тым, што ні ў кога няма права прымаць рашэнне, куды ісці інваліду, а куды не, акрамя яго самога.



Фота Анастасіі КІШЧУКА.

з тэрытарыяльных цэнтраў сацабслугоўвання. Мы сабралі невялікую групу, і гэты хлопец паказаў маршруты і дапамог асвоіць іх. Але другі раз група ўжо не сабралася: ахвотных не было... Хоць, напрыклад, у ТЦСАН Першамайскага раёна Віцебска працуе пара — абое інваліды-калясачнікі. Яны і вандруюць, і ўдзельнічаюць у розных спаборніцтвах і канцэртах (танцоўцы на калясках). Таму, калі ёсць жаданне, — усё можа атрымацца. Але гэта павінен захацець сам чалавек.

« Грамадства псіхалагічна прыняло людзей з інваліднасцю, і гэта вялікі крок наперад. Але не ўсе гэтыя людзі самі прымаюць сябе.

Дзяржава ставіць перад сабой шмат задач, адзначаюць эксперты. Яна пастаянна закладвае

Для тых, хто мае патрэбу ў даступным асяроддзі, няма дробязяў

А што кажуць аб праблеме самі людзі, якія маюць абмежаванні? «Мы прайшлі значны шлях па стварэнні нарматыўнай базы. Яна досыць добрая. Поўнае і няўхільнае выкананне ўсіх патрабаванняў у архітэктуры і будаўніцтве дазволіць закрыць пытанне», — упэўнены **дырэктар Офіса па правах людзей з інваліднасцю Сяргей ДРАЗДОЎСКІ**.

Але нядаўна, паводле яго слоў, у грамадскія арганізацыі прыйшоў для ўзгаднення новы праект Кодэкса ўстойлівых правілаў, якія выкарыстоўваюцца ў архітэктуры і будаўніцтве (па сутнасці, гэты кодэкс з'яўляецца зборнікам нормаў па даступнасці).

— У яго праекціроўшчыкі ўнеслі шэраг змяненняў, якія перакрэсліваюць практычна ўсе дасягненні

На цяперашні момант усе грамадскія арганізацыі заявілі аб катэгарычным непрыманні гэтага праекта і прапанавалі сабрацца і абмеркаваць не гатовы праект, а яго канцэпцыю.

Другое вялікае пытанне, якое паднімаюць людзі з інваліднасцю, — гэта кантроль. Сяргей Драздоўскі сцвярджае, што ў краіне да гэтага часу ўводзяцца будынкі, якія не адпавядаюць прапісаным нормам. «Напрыклад, пабудавалі пандусы, якія кожны можа ўбачыць, паставілі ліфт — а далей пачынаюцца праблемы і цяжкасці, — тлумачыць ён. — Адсутнасць спецыяльнай прыбіральні ў офісным будынку, недаступнасць многіх месцаў... Нярэдка той, хто падняўся па пандусе, усё ж такі не ў стане папасці ў будынак: шырыня дзвярэй не адпавядае нарматывам, альбы знаходзяцца яшчэ прыступкі, падняцца па якіх чалавек ужо не можа. Таму я зараз вяду гаворку аб поўным і ўсямерным выкананні ўсіх нормаў і патрабаванняў».

Бліжэйшым часам

Як заяўляюць у Міністэрстве працы і сацыяльнай абароны, сёлета будзе распрацавана 8 дзяржаўных стандартаў у галіне безбар'ернага асяроддзя. Работы па ўладкаванні пандусаў, пашырэнні дзвярных праёмаў на ўваходзе і ўнутры будынкаў, усталяванні поручняў, кнопак выкліку правадзюць на 656 аб'ектах сацыяльнай сферы. Для забеспячэння інфармацыйнай даступнасці для асоб з парушэннямі слыху будуць адаптаваны 637 гадзін тэлевізійнага прадукту.

Прапануецца ўзмацніць адказнасць праекціроўшчыкаў і забудоўшчыкаў за невыкананне патрабаванняў па забеспячэнні безбар'ернага асяроддзя. У прыватнасці, ужо ўдасканалены парадак і ўмовы прыёму ў эксплуатацыю шматкватэрных жылых дамоў, а таксама метады кантролю якасці будаўніча-монтажных работ. Уведзены дадатковы крытэры ацэнкі якасці аб'екта — стварэнне безбар'ернага асяроддзя. Як і норма, якая прадпісвае абавязковае правядзенне выпрабаванняў і кантрольных вымярэнняў аб'ектаў безбар'ернага асяроддзя і абавязвае забудоўшчыка і заказчыка няўхільна вы-

конваць патрабаванні тэхнічных нарматыўных прававых актаў.

Кантроль і нагляд у галіне будаўнічай дзейнасці ўскладзены на органы дзяржаўнага будаўнічага нагляду. Ставіцца задача канкрэтызаваць адказнасць за парушэнні патрабаванняў безбар'ернага асяроддзя на ўсіх этапах, каб і заказчык, і падрадчык іх няўхільна выконвалі.

Для рэалізацыі правоў інвалідаў на інклюзіўную адукацыю будуць карэктавацца планы навучання студэнтаў з інваліднасцю з улікам іх індывідуальных магчымасцяў. Установы адукацыі абсталяюць неабходнымі прыстасаваннямі і тэхнічнымі сродкамі сацыяльнай рэабілітацыі для інвалідаў. Плануецца развіццё дыстанцыйных формаў навучання.

Што датычыцца рэалізацыі інвалідамі права на працу, то будзе вывучана магчымасць устанавлення квот для арганізацый па прыёме на работу інвалідаў.

Плануецца, што да 2020 года колькасць даступных аб'ектаў у прыярытэтных сферах жыццядзейнасці павялічыцца да 3624.